

je sklenil, da jih izplača v polni izmeri, istrski in kranjski pa da le 50-odstotnemu državnemu prispevku samo 25-odstotkov. Letošnji enkratni nabavni prispevek najbrže odpade, ker se z njim ni strinjal zastopnik finančnega ministrstva, dasi je bil in predlog v finančnem odseku in v državni zbornici sprejet soglasno. Kaj naj rečemo k tem hazardnim igram?

Nekatere življenske potrebščine so se podražile med vojno do neznanske višine, kranjsko in istrsko učiteljstvo pa naj živi ob prejemkih iz za predvojnih dni. Vlada je imela dovolj moči na razpolago, zato je nerazumljivo, zakaj ni takoj v začetku že diktirala primerne cene velikim tovarnam, industrijam in trgovcem. Tako bi zaprla draginji vsa pota. Ne čudimo se, če želi obrtnik draginji primerno višje plačilo za svoje delo, ali kmetovalec višjo ceno za živila, saj morata živeti. In kako pa naj živi ob tej rastoči draginji oni državljani, ki je navezan zgolj na male mesečne dohodke in nima ničesar v zameno! Dokler ne ustavi država brezsrčno početje navijalcev cen, toliko časa je primorana, da zvišuje prejemke vsem stalnim nastavljenecem, ki delajo za njo, v oni višini, za kolikor narašča cena vsem življenskim potrebščinam.

Učiteljstvo nima v najhujšem času, kar ga pozna svetovna zgodovina, pravega gospodarja. Dežela ga ne pripozna za svojega in država tudi ne; kadar ga pa rabita, tedaj sta mu oba skrbna in vzorna gospodarja. Učiteljstvo ima v vojnem času v šoli in zunaj nje mnogo napornejše delo, kakor ga je pa imelo v mirnem času. Država ne zahteva od nobenega stanu toliko vojnega dela, kakor od učiteljstva. Za našete ji storjene usluge pa brezskrbno plača, kako se pomaže to trpeče učiteljstvo z družinski člani vred k odprtini bovom.

Stanovska aprovizacija.

Paralelno z učiteljskimi prejemki se potegujejo naše organizacije tudi za ustanovitve učiteljskih aprovizacij. To je potrebno tembolj, ker nihče ne vé, kdaj bodo demo zopet v redne razmere. Naša beda je prišla do vrhunca, zakaj živi nečemo pod zemljo. Ali naj se ustanovi stanovska aprovizacija tako, kakor je ustanovljena »Vzajemna aprovizacijska zadruga v Gorici« (registrovana zadruga z omejeno zavezo), ali pa na način, kakor se snujejo na Kranjskem po posameznih okrajih, je stvar krajevne potrebe. Kar je bolj praktičnega, tisto naj se udeleži.

Pri tej priliki opozarjam na besede nekoga vladnega svetnika, ki jih je izgovoril neki deputaciji: »Okrajni glavarji so predsedniki c. kr. okrajnih šolskih svetov, zato je njihova prva dolžnost, da skrbé najprej za podrejeno učiteljstvo, saj prejemajo med vojno mesečno deset in deset tisočake za lajšanje gorja v svojem okraju«. Te aprovizacije naj poskrbe, da učiteljstvo v dovoljni izmeri zase in za svoje družinske člane, in sicer po znanih znižanih cenah mlevske izdelke, mast in vse življenske potrebščine, ki so pod državnim zaporo.

Samopomoč.

Učiteljstvo nima pravih prijateljev, zato iščimo utehle in zaslombe v samopomoči. Zahtevamo potom vseh avstrijskih učiteljskih organizacij brez izjeme od vodilnih oseb ter od deželnih in državnih poslancev, da se nam storjene krivice čimprej poravnajo.

Naša Zaveza naj dogovorno z »Zvezo slovenskega učiteljstva v Avstriji«, z »Deutsch-österreichischer Lehrerbundom« in s »Splošnim odborom naprednih avstrijskih učiteljskih Zvez«, kjer so združena nemška, laška, rumunska, poljska, češka, dalmatinska Zveza in naša Zveza, podvzame najenergičnejšo skupno akcijo, da pridemo v vseh kronovinah v najkrajšem času do enotnih učiteljskih prejemkov, kakor jih imajo državni uradniki od XI. činovnega razreda naprej kategorije B, v polni izmeri z vsemi stalnimi prejemki, vojnimi draginjskimi dokladi in enkratnimi nabavnimi prispevki. Čemu li za enkratno študije in enako delo po raznih kronovinah v isti državi različne plače? Imejmo pa tudi samo enega gospodarja, ne pa za vsakim vogalom družega! Ali je ta gospodar dežela ali država, nam nič mari, o tem naj se dogovorita sama med seboj. Proč z odklovanjem, proč s prošnjami; na dan naj pridejo naše zahteve in le zahteve, ki so jasne, čiste in pravične! Naše gorje prehaja že v mučeništvo.

Vi voditelji naroda, Vi deželni in državni poslanci, Vi ste dolžni z nami vred pravično razrešiti to našo nalogo, saj smo iz ljudstva, živimo med ljudstvom in delamo za ljudstvo.

Ljudska šola je po državnem šolskem zakonu državna naprava. Država. Ti si dolžna skrbeti za nas, saj smo Ti vzgojili najboljše državljane in najsmelejše bojevnike.

Oglašna zahteva vsega avstrijskega učiteljstva se združuje v mogočem klicu: Država, dai nam danes naš vsakdanji kruh!

sta nameščena na isti šoli, plačata skupaj 48 K manj 16 K, torej 32 K, zato pa prejemata oba lista samo v enem izvodu.

Vsakemu članu sem poslal po tri položnice »Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge v Celju«, da nakaže na našo društveno hranilno vlogo (hr. vl. 3) zgoraj navedeno članarino.

Do danes je nakazalo vsetletno članarino 16 članov, deloma jo je nakazalo 29 članov, (reci: štirideset) pa še nič!

Glasov delegacijskega sklepa Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem imamo plačati od letošnje vojnodraginjske doklade v »Zvezini« vojnopomožni zaklad po 1½%, ozir. 2%.

Do danes so se temu sklepu deloma odzvale šele 4 šole

Pikre, prav pikre besede mi silijo v pero. A ker mislim, da je za stvar bolje, ako se premagujem, Vas, cenjene članice in cenjeni člani, za zdaj prosim in pozivljam, da storite svojo dolžnost napram organizaciji, in sicer:

od naših prejemkov dne 1. oktobra, ko dobimo draginjsko doklado, izplačano deloma tudi zanazaj, plačajmo, ozir. doplačajmo vsi brez izjeme:

1. članarino po 24 K po položnici na »Zadrugo«. Kdor je položnice založil, naj mi piše po drugo. Kdor plačuje »Učit. Tov.« in »Popotnika« ali enega izmed obeh ali prejšnjo članarino à 4 K po »Narodilnem listu« ali na kak drug način, naj nakaže diferenco;

2. po poštni nakaznici pošljite na moj naslov vsetletni prispevek za »Zvezino« vojnopomožni zaklad. Kdor v ta zaklad o priliki prve in druge zbirke ni nič dal, naj sedaj pošlje nekaj več;

3. sporočite mi s par vrsticami, da ste se odzvali in kako ste se odzvali temu pozivu.

Prihodnje zborovanje nameravam sklicati v novembru. Kateri dan? Kaj želite imeti na dnevnem redu? Spomnite se vprašalne skrinjice! Zmenite se! Oglašite se!

Franc Brinar, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer je zborovalo dne 22. avgusta t. l. pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Domači šolski vodja tov. Maurič je presrčno pozdravil navzoče, nakar je tov. predsednik, zahvaljujoč se domačemu učiteljstvu za prijazen sprejem, poudaril stanovsko zavodnost učiteljstva te šole in gornjeradgonskega okraja sploh, ki šteje v društvu največ članov. — Nato se je spominjal umrlega tov. Fr. Schneiderja, ki smo ga spremili 12. maja v Ljutomeru k zadnjemu počitku. Težko ga bo pogrešalo naše društvo, zakaj vsledar je prišel med nas in prinesel v mrko zborovanje življenja. Izgubili smo z njim jako nadarjenega tovariša. Kot izvrsten pevec-baritonist je sodeloval pri vsaki narodni prireditvi in je kaj rad zahajal v družbo narodno zavodnih Muropoljcev. Bodi mu lahka zemlja! Slava! Tov. Mauriču čestita k imenovanju za Sv. Peter. Dasi ga bo jurjevska šola težko pogrešala, vendar se moramo veseliti tega imenovanja vsi, ker vemo, da je mož kakor ustvarjen za to mesto. — Tudi tov. Fürstu iskreno čestita k imenovanju za nadučitelja pri Sv. Duhu. —

Za častno darilo tov. Herzu, Otterju in Mouscheintu se je nabralo 98 K. Tov. predsednik opozori na dopis v Učit. Tovarišu »Slovensko učiteljstvo za Jugoslovanstvo« od 9. VIII. 1918., št. 17. Proti takim neumestnim napadom bi se moralo energično nastopiti. —

Nato se je razpravljalo o Ganglovem in Fleretovem predlogu glede ustanovitve strokovnega tajništva Zaveze. Na predlog tov. Mauriča se je društvo izreklo za njega ustanovitev, toda le s pogojem, da se učiteljstvo s tem posebe ne obremenja. — Tov. Baukart je poročal o reformi učiteljske. Poudarjal je zlasti naše načelno stališče, ki odklanja z ozirom na našo zahtevo po enotni preuredbi šolstva vsak delni načrt. Poročevalec smatra prehodno reformo za brezpomembno, dokler ne pride čas za temeljito preureditev šolstva. Razvil se je daljši razgovor o vladnem načrtu in Fleretovih izpreminjavalnih predlogih od točke do točke, ki jim je dodal poročevalec svoje opazke, ozir. predloge. — Delegatom za Zavezino zborovanje sta bila izvoljena tov. Maurič in tovarišica Cihava. — Z zanimanjem smo poslušali nato g. ravnatelja Cvahteta, ki nam je čital mašo v staroslovenskem jeziku, kakor jo je slišal v Baški na otoku Krku. Na željo nam je opisal tudi nekatere odnotne ljudske navade in odnošaje. — Tov. Maurič in Fürst sta nabrala za spomenik tov. Kosiju 282 K 82 h. Na predlog tov. Mauriča se ta denar naloži v hranilnico, ker se za to ceno sedaj ne more kupiti primerne spomenike. —

Kraj in čas prihodnjega zborovanja, se ni natančno določil.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je imelo v tekočem letu svoje tretje, jako dobro obiskano zborovanje dne 13. junija v Ormožu. Glavna točka dnevnega reda je bilo predavanje lehrerbundovega odposlanca tovariša nadučitelja Franca Mohmscheina. Najprej je govoril o osmem vojnem posojilu in navedel vzroke, zakaj se je štajersko učiteljstvo odločilo iti na delo tudi za to posojilo, ter podal navodila za uspešno propagando. Drugi del njegovega govora je vseboval različne aktualne stanovske zadeve. Sklenile so se v zadevi draginjskih doklad resolucije na ministrskega predsednika, namestnika, deželni odbor in državnega poslanca.

Za 8. avgust t. l. napovedano zborovanje ni bilo sklepčno, ker je bilo skrajno slabo vreme, zato se je preložilo na dan 22. avgusta. Tega dne je društvo ob popolni udeležbi zborovalo pri Sv. Miklavžu. Kot gosta sta bila navzoča tovariš šolski vodja Avgust Cajnko iz Zrusa, ki se je po treh letih vrnil z bojišča, in ravnateljeva soproga gospa Kosijeva iz Središča.

Po presrčnem pozdravu se društveni predsednik tovariš nadučitelj Josip Rajšp spominja meseca julija t. l. umrlega našega častnega člana učitelja Simona Strenkla, ki je bil ustanovitelj in nepretrgoma 44 let član našega društva. Nazadnje je služboval v Središču, v pokouju pa živel v Zibiki na svojem posestvu, kjer je umrl. Blag mu spomin! Tovariša ravnatelja Kosija, ki je služboval s pokojnikom dolgo vrsto let na isti šoli, smo naprosili, da mu napiše v Učiteljskem Tovarišu posmrtnico.

V zadevi strokovnega tajništva se izreče društvo za Fleretov predlog. Društvo podaljša za nadaljnih deset let dosežanje jamstveno zavarovanje proti nezgodam. Sklene se storiti korake, da dobi učiteljstvo ormoškega okraja svojo lastno aprovizacijo. Društvo predlaga Lehrerbundu, da naj se ta obrne na deželno oblačilnico v Gradcu z željo za izdatnejše upoštevanje in hitrejšo reševanje učiteljskih prošenj. Za delegata za Zavezino delegacijsko zborovanje v Ljubljani sta izvoljena tovariša Rajšp in Porekar, za namestnika tovariš Rosina. Prihodnje zborovanje bo meseca novembra ali decembra v Ormožu. Tovariš ravnatelj Kosi čestita v imenu društva nadučiteljema Rajšpu in Salamunu na odklovanju z vojnim križcem za civilne zasluge.

Po zborovanju je bil obed v Simoničevi gostilnici, kjer smo bili s postrežbo in cenami tako zadovoljni, da moremo g. Simoniča drugim gostilničarjem postaviti v zgled. In vendar ta obrtnik tudi nima izgube!

Prišel je zadnji del dnevnega reda: pohod v Vrablovčak. Ob vročem popoldnevu, po zmerni strmini skozi sadovnjake in gozde, po travnikih, mimo skrbno obdelanih in rodnihih vinogradov smo prišli po polurnem pohodu k tovarišu, ki ima tukaj na Vrablovčaku vinograd. To posestvo je bilo nekako do leta 1820 lastnina najprej cisterjenzovcev, in ko je bil njihov red razpuščen, pa benediktincev. Prvi so za povzdigo kmetijstva, zlasti vinogradstva mnogo storili. Imeli so v tem pogledu izkušnje: za napravo vinogradov so izbirali najboljše leže. To svedoči tudi ta vinograd, ki daje kapljico, kakršne je treba iskati. Kotlina je to, v katero se solnce upre, tako da se niti čez noč ne ohladi. V vinogradnem poslopju vidiš še ostanke kapele, kjer so maševali menihi; tu se nahajajo še njihove spisane mašne knjige. Ostanke oltarjev, svečnike itd. hrani deloma muzej profesorja Ferka v Ptuj, deloma muzej zgodovinskega društva v Mariboru.

Uživajoč gostoljubnost na zgodovinsko znamenitem kraju, smo za kratke urece pozabili bol in gorje vojnega časa. Hvala presrčna na tovariški gostoljubnosti!

Kranjske vesti.

— Učitelj z dežele razglašal v ljubljanskih dnevnikih ta-le poziv: Predsedniki vseh združenih učiteljskih organizacij na Kranjskem se pozivljejo, da skličejo za nedeljo dne 22. ali 29. t. m. izredne občne zbere, da se dogovorimo za nadaljno postopanje v slučaju, da se nam 1. oktobra draginjske doklade ne izplačajo. Člani organizacij naj se skličejo na tak kraj, kamor večina učiteljstva iz okraja najlažje pride. Pogovorimo se tudi glede naše prošnje. — Učitelj z dežele. Temu učitelju z dežele svetujemo, da naj ne ruši discipline. Ako bo vsakdo hodil po svojih potih in dajal povelja na vse strane, pridemo zopet v one čase, ko je bilo kranjsko učiteljstvo popolnoma disorganizirano, tako da je vsak okraj, da celo učiteljstvo posameznih

Iz naše organizacije. Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Okrajna učiteljska društva opozarjamo, naj ne pozabijo pozvati učiteljstva svojih okrajev, da poravna o priliki izplačila voj. draginjskih doklad članarino in prispevke v »Učit. voj. pomožni sklad« po določenih odstotkih. Vsak tovariš, vsaka tovarišica zavedaj se svoje dolžnosti!

Vodstvo.

Učiteljsko društvo za celjski okraj. Naše učiteljsko društvo je pri letošnjem občnem zboru glasom § 6. svojih pravil določilo letno članarino na 24 K. Zato pa prejema vsak član »Učit. Tovariša« in »Popotnika« brezplačno. Učiteljski pari, oče in hči (sin), sestra in sestra (brat), ki